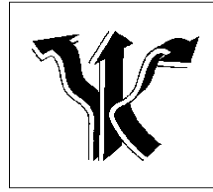

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
"СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА МІСТА"
(для бакалаврів)**

Київ 2018

Підготовлено доцентом кафедри філософії та політології *А.М. Шаповаловою*

Затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування (протокол № 9 від 15.03.2018 р.)

Схвалено Вченою Радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук (протокол № 9 від 28.03.2018 р.)

Шаповалова А.М. Навчальна програма дисципліни "Соціальна інфраструктура міста" (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016. – 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни "Соціальна інфраструктура міста", вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Приватне акціонерне товариство
"Вищий навчальний заклад
"Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У навчальній програмі дисципліни "Соціальна інфраструктура міста" викладається сутність державного регулювання розвитку соціальної інфраструктури міст України, загальні положення та механізм реорганізації об'єктів соціального призначення, створення основних організаційно-правових форм підприємницької діяльності, формування системи управління, функції управління об'єктами соціального призначення та їх фінансове забезпечення, форми розселення, правові аспекти функціонування об'єктів соціальної сфери населених пунктів, а також досвід управління підприємствами та організаціями соціальної інфраструктури зарубіжних країн.

Мета навчальної дисципліни:

- забезпечити формування теоретико-методологічних та прикладних знань щодо створення та розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів;
- здатність їх використання для підвищення результативності діяльності у соціальній сфері;
- ефективність реалізації соціальної політики на всіх рівнях державного управління та місцевого самоврядування;
- сприяти засвоєнню фундаментальних знань щодо соціальної інфраструктури населених пунктів, формуванню вмінь і навичок застосування набутих знань на практиці;
- підвищити методологічну культуру, сприяти інтенсифікації творчих зусиль студентства, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань;
- формувати у студента науковий світогляд, креативність (спроможність творчо реалізувати своє фахове та культурницьке покликання), правосвідомість, моральні та інші якості фахівця.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- сутність, функції, складові соціальної інфраструктури населених пунктів;
- сучасні методологічні підходи щодо формування та розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів;

- теоретичні основи формування соціальної політики в регіоні, її завдання та цілі;
- категорії та форми інституту партнерства між владою та недержавним сектором при наданні громадських послуг;

вміти:

- застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності та оцінювати фактори, що впливають на формування і розвиток соціальної інфраструктури населених пунктів;
- визначати оптимальні шляхи розвитку соціальної інфраструктури, впроваджувати нові підходи щодо її удосконалення;
- застосовувати нові форми та методи управління соціальною інфраструктурою в населених пунктах;
- реалізовувати системний підхід щодо визначення стратегії розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів;
- застосовувати положення нормативно-правової бази, що врегульовують розвиток соціальної інфраструктури населених пунктів;
- оцінювати переваги кожного із секторів територіальної громади у процесі надання громадських послуг та на цій основі покращувати практику їх організації;

мати навички:

- аналізу економічного стану соціальної інфраструктури;
- здійснення планування, організації та контролю за виконанням завдань державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів соціального розвитку відповідної території або сфери економічної діяльності;
- визначення ефективності чинних форм і методів управління соціальною

інфраструктурою населених пунктів відповідно до аналізу соціально-економічного розвитку територій окремих сфер діяльності, вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
"СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА МІСТА"

№ пор.	Назва змістових модулів і тем
1	2
Змістовий модуль 1. Соціальна інфраструктура регіону як об'єкт регіонального управління	
1	Сутність і зміст соціальної інфраструктури
2	Основні організаційно-правові форми господарювання об'єктів соціальної інфраструктури
3	Фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури
Змістовий модуль 2. Управління соціальною інфраструктурою	
4	Основні принципи управління соціальною сферою
5	Система управління соціальною інфраструктурою населених пунктів (міста)
6	Управління розвитком соціальної інфраструктури населених пунктів
7	Управління соціальною інфраструктурою в зарубіжних країнах
Змістовий модуль 3. Система регіонального розселення та програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою регіонів	
8	Система регіонального розселення та правові аспекти її функціонування
9	Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою регіонів
Разом годин: 90	

ЗМІСТ
дисципліни
"СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА МІСТА"

Змістовий модуль 1. Соціальна інфраструктура регіону як об'єкт регіонального управління

Тема 1. Сутність і зміст соціальної інфраструктури

Сутність соціальної інфраструктури населених пунктів. Зміст поняття "соціальної інфраструктури". Роль і місце соціальної інфраструктури в розвитку регіону, життєзабезпечення населення. Взаємозв'язок і відмінності соціальної та виробничої інфраструктур. Характеристика сучасного стану соціальної інфраструктури. Функції та основні фактори, які впливають на рівень розвитку соціальної інфраструктури. Державна підтримка розвитку соціальної інфраструктури. Загальні положення та механізм реорганізації об'єктів соціальної інфраструктури. Складові соціальної інфраструктури населених пунктів.

Література [1, 3-4, 6, 8, 10, 16, 19, 29-31, 33, 35, 46, 49, 52, 53, 58-60, 62, 64-65, 67-68, 70-71]

Тема 2. Основні організаційно-правові форми господарювання об'єктів соціальної інфраструктури

Поняття економічної категорії власність, її основні форми. Суб'єкти права комунальної власності та складові права комунальної власності. Основні положення реорганізації об'єктів соціальної інфраструктури. Об'єкти соціальної інфраструктури, які підлягають безплатній передачі в комунальну власність. Порядок передачі об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність. Основні джерела формування комунальної власності. Основні способи реорганізації підприємств соціальної інфраструктури. Основні організаційно-правові форми господарювання в галузях соціальної інфраструктури, які можуть бути створені в процесі реорганізації. Основні вимоги до реєстрації нових формувань. Специфіка розробки установчих документів створення та функціонування підприємства. Основні розділи, які містить установчий договір підприємства.

Література [1, 7, 17, 27, 31, 33, 42, 44-45, 50, 61, 66, 72]

Тема 3. Фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури

Поняття "державний", і "місцевий бюджет". Основні види податків і зборів, які містить місцевий бюджет. Джерела за рахунок яких здійснюється фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури. Види кредитів, які надаються підприємствам і установам соціального призначення. Фінансові розрахунки, які виконують місцеві органи управління після передачі об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність. Види податків і зборів (обов'язкових платежів). Особливості оподаткування підприємств, на балансі яких перебувають об'єкти соціального призначення Підприємства й установи, які не сплачують комунальний податок. Види підприємств, які мають пільги щодо сплати податку на прибуток підприємства.

Література [1, 17, 23, 31, 33, 54, 71]

Змістовий модуль 2. Управління соціальною інфраструктурою

Тема 4. Основні принципи управління соціальною сферою

Поняття управління. Єдність принципів управління соціальною сферою та матеріальним виробництвом. Удосконалення механізму управління об'єктами соціальної інфраструктури. Поняття принципів управління. Основні принципи управління соціальною інфраструктурою населених пунктів.

Література [1, 21, 26, 31, 33]

Тема 5. Система управління соціальною інфраструктурою населених пунктів

Основні важелі містить система економічного регулювання соціального розвитку населеного пункту. Класифікація методів державного економічного регулювання та у яких формах вона виявляється. Основні важелі державного регулювання. Поняття економічної стратегії. Зміст поняття "стратегія соціально-економічного розвитку адміністративного району". Принципи та особливості стратегії соціально-економічного розвитку району. Функції, які належать до системи управління соціальною розбудовою

територій. Повноваження, які має система загальнодержавного регулювання комплексного розвитку території. Поняття функції передбачення та її форми. Розмежування понять "прогнозування", "програмування" і "планування". Значення розробки соціальних нормативів. Варіанти управління об'єктами соціального призначення, що передані в комунальну власність.

Література [1, 9, 21, 26, 31, 33]

Тема 6. Управління розвитком соціальної інфраструктури населених пунктів

Особливості управління соціальною інфраструктурою населених пунктів в умовах ринкової економіки. Тенденції еволюції форм і методів управління соціальною інфраструктурою. Законодавчо-нормативна регламентація управління соціальною інфраструктурою в Україні. Організаційна система управління соціальною інфраструктурою на загальнодержавному та місцевому рівнях. Варіанти управління об'єктами, які після реорганізації сільськогосподарського підприємства передані в комунальну власність. Функції та обов'язки державної, місцевої влад, органів місцевого самоврядування в галузі управління об'єктами соціальної сфери. Залучення до участі в розвитку соціальної інфраструктури недержавних організацій і населення.

Література [1, 7, 11-15, 18, 20, 22, 24-25, 28, 30, 32, 37, 52, 55-57, 63, 69]

Тема 7. Управління соціальною інфраструктурою в зарубіжних країнах

Розвиток соціальної інфраструктури в економічно розвинутих країнах світу: Західна Європа, Сполучені Штати Америки, Канада, Японія, Китай та ін. Форми і методи впливу центральних та місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування на розвиток соціальної інфраструктури. Залучення населення до інвестування, створення та функціонування об'єктів соціальної інфраструктури. Можливість і доцільність використання в Україні досвіду зарубіжних економічно розвинутих держав.

Література [1, 3, 10, 34, 59]

Змістовий модуль 3. Система регіонального розселення та програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою регіонів

Тема 8. Система регіонального розселення та правові аспекти її функціонування

Зміст поняття "розселення". Форми поселенської мережі (міські та сільські поселення, їх загальні критерії). Стан, характеристика та основні етапи розвитку поселенської мережі. Шляхи і методи прискореного розвитку соціальної інфраструктури в деградуючих поселеннях. Правові засади виконання місцевими органами державної влади і самоврядування функції щодо регіонального розселення. Державні гарантії соціального обслуговування громадян. Основні функції територіальної громади населеного пункту.

Література [1-2, 31, 36, 40, 43, 48]

Тема 9. Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою регіонів

Сутність програмно-цільового методу управління. Особливості стану й організації управління соціальною інфраструктурою в міських та сільських районах, у малих і великих містах. Розробка прогнозів розвитку соціальної інфраструктури в регіонах. Розробка регіональних програм комплексного розвитку соціальної інфраструктури та організація контролю за їх виконанням з боку держави, підприємств, населення. Організація діяльності об'єктів соціальної інфраструктури в монофункціональних містах, де виводяться з експлуатації фізично зношені та морально застарілі містоутворюючі підприємства. Роль і місце статуту територіальної громади в становленні та розвитку місцевого самоврядування.

Література [1, 5, 31, 36, 38-39, 41, 48, 51, 63, 69]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи передбачає розвиток навичок самостійного пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу. Вибір теми – довільний.

Контрольна робота виконується на скріплених сторінках формату А4. На титульній сторінці вказуються: назва дисципліни "Соціальна інфраструктура міста";

прізвище, ім'я, по батькові студента; домашня адреса; номер групи. Контрольна робота повинна містити план і список літератури. На останній сторінці ставиться дата виконання роботи та підпис студента. Роботу необхідно здати в наукову частину в установлений термін.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та іноземні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У випадку проводити реферування документів формуючи власні погляди на явища, події та процеси базуючись на знанні граматичних форм. Виявляти закономірні зв'язки в досліджуваній проблематиці застосовуючи методи дослідження соціальних процесів, прогнозувати тенденції розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Цілі, завдання та пріоритети регіональної соціальної політики.
2. Державна регіональна політика розвитку соціальної інфраструктури міста.
3. Інфраструктура послуг і соціальні проблеми.
4. Критерії і показники стану соціальної інфраструктури регіону.
5. Шляхи і методи прискореного розвитку соціальної інфраструктури в депресивних районах.
6. Роль соціальної інфраструктури в комплексному розвитку міста, селища міського типу, села.
7. Особливості регулювання та управління соціальною інфраструктурою в умовах ринкової економіки.
8. Законодавчо-нормативна регламентація управління соціальною інфраструктурою в Україні.

9. Програмно-цільові методи управління комплексним розвитком соціальної інфраструктури населених пунктів.
10. Функції і завдання державних, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері регулювання та управління соціальною інфраструктурою.
11. Залучення до участі в розвитку соціальної інфраструктури неурядових організацій і населення.
12. Розробка регіональних програм комплексного розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.
13. Форми і методи впливу центральних та місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування на розвиток соціальної інфраструктури.
14. Залучення населення до інвестування, створення і функціонування об'єктів соціальної інфраструктури.
15. Шляхи та методи утримання і розвитку соціальної інфраструктури.
16. Фінансування та ціноутворення в галузях соціальної інфраструктури.
17. Розвиток договірних відносин у сфері надання комунальних послуг.
18. Альтернативні форми управління житлово-комунальним господарством міста.
19. Основні шляхи вирішення організаційно-економічних проблем житлово-комунального господарства міста.
20. Демоніполізація і конкуренція на ринку житлово-комунальних послуг.
21. Особливості формування цін і тарифів на житлові та комунальні послуги.
22. Реформування комунального господарства міста.
23. Шляхи удосконалення системи соціального захисту населення міста (селища міського типу, села).

24. Управління санітарним очищенням міста (селища міського типу, села) та озеленення його території.
25. Дослідження стану та перспектив розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.
26. Організаційні основи реформування сфери надання житлових послуг у місті.
27. Повноваження міських органів влади в управлінні соціальною інфраструктурою.
28. Формування ринку комунікаційних послуг та його особливості.
29. Заходи щодо розширення та вдосконалення мережі підприємств транспорту і зв'язку.
30. Шляхи реформування системи управління соціальною сферою сільських територій.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке соціальна інфраструктура, які особливості її функціонування?
2. Яке функціональне призначення соціальної інфраструктури?
3. Які Ви знаєте види класифікації об'єктів соціального призначення за мобільністю та місцем надання послуг?
4. Які основні фактори впливають на розміщення об'єктів соціальної інфраструктури в сільській місцевості?
5. Хто виступає суб'єктом права комунальної власності та які складові права комунальної власності?
6. Основні положення реорганізації об'єктів соціальної інфраструктури?
7. Які об'єкти соціальної інфраструктури підлягають безплатній передачі в комунальну власність?
8. Як відбувається передача об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність?
9. Основні вимоги до реєстрації нових формувань?
10. В чому полягає специфіка розробки установчих документів створення та

функціонування підприємства?

11. Які основні розділи містить установчий договір підприємства?
12. Сформулюйте поняття "державний", "місцевий бюджет".
13. Які основні види податків і зборів містить місцевий бюджет?
14. Які фінансові розрахунки виконують місцеві органи управління після передачі об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність?
15. Які види податків і зборів (обов'язкових платежів) Ви знаєте?
16. Які підприємства й установи не сплачують комунальний податок?
17. Сформулюйте головну мету вдосконалення економічного механізму управління соціальним розвитком села.
18. Що передбачає удосконалення механізму управління об'єктами соціальної інфраструктури?
19. Які основні важелі містить система економічного регулювання соціального розвитку населеного пункту?
20. Яка існує класифікація методів державного економічного регулювання та у яких формах вона виявляється?
21. Які Ви знаєте принципи та особливості стратегії соціально-економічного розвитку району?
22. Які функції належать до системи управління соціальною розбудовою територій?
23. Що таке функція передбачення? Які Ви знаєте її форми? Чим відрізняються такі поняття, як "прогнозування", "програмування" і "планування"?
24. У яких сферах застосовуються державні соціальні стандарти, нормативи та гарантії їх забезпечення?
25. Які існують варіанти управління об'єктами соціального призначення, що передані в комунальну власність?
26. Дайте визначення поняття "населений пункт". Які види населених пунктів Ви знаєте?

27. Які фактори обумовили високі темпи урбанізації в Україні?
28. Що лежить в основі поділу поселень на міські та сільські?
29. На які категорії розподіляються міста?
30. Назвіть основні ознаки монофункціональних міст.
31. Що таке сільська поселенська мережа?
32. Які Ви маєте основні етапи розвитку сільської поселенської мережі?
33. Якими основними показниками характеризується сільська поселенська мережа?
34. Що таке людність та густота поселенської мережі?
35. За якими критеріями визначаються райони демографічної та поселенської кризи?
36. Які суб'єкти відносяться до механізму регулювання соціального облаштування сільських територій?
37. Що таке господарська територія сільських поселень?
38. У чому полягають специфіка та переваги програмно-цільового методу управління комплексним розвитком регіону?
39. Сформулюйте основні критерії виділення проблем, які розв'язуються програмним способом.
40. Яку особливість має структура державного управління соціально-економічним розвитком?
41. Розкрийте основний зміст системи показників соціального розвитку населеного пункту?
42. За яких умов здійснюють розрахунки основних показників програми?
43. Назвіть основні джерела фінансового забезпечення програми.
44. Сформулюйте загальні принципи державного прогнозування соціально-економічного розвитку регіону.
45. Які основні положення мають бути відображені у програмних документах соціально-економічного розвитку регіону?

46. На який період розробляються соціальні програми?
47. На основі яких чинників визначається базовий державний соціальний стандарт?
48. Що таке статут територіальної громади, якими є його зміст і мета?
49. Які основні функції покладені на територіальну громаду в сільській місцевості?
50. Які нові види торговельних підприємств і організацій започатковано в Росії?
51. Які розбіжності існують у внутрішній торгівлі Західної та Східної Європи?
52. Які функції виконує служба житлово-комунального господарства міст?
53. Які основні принципи покладено в основу соціального забезпечення громадян Західної Європи?
54. Які є види соціального страхування населення країн Європи?
55. Яка участь та роль держави у розвитку соціальної інфраструктури США?
56. Які особливості має система освіти Канади?
57. Які види медичного обслуговування застосовують у країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону?
58. За якими принципами здійснюється освітянська підготовка населення в Австралії?
59. Чим відрізняється сучасна соціальна інфраструктура Африканського континенту від інших регіонів світу?
60. Організаційні основи реформування сфери надання житлових послуг у місті.
61. Повноваження міських органів влади в управлінні соціальною інфраструктурою.
62. Формування ринку комунікаційних послуг та його особливості.
63. Заходи щодо розширення та вдосконалення мережі підприємств транспорту і зв'язку.
64. Шляхи реформування системи управління соціальною сферою сільських територій.
65. Яку роль відіграють міста як центри розвитку культури і науки в країнах Африки?
66. Проаналізуйте регіональні особливості розвитку соціальної інфраструктури в Україні.

67. У чому полягають місцеві програми соціально-економічного розвитку?
68. Дайте порівняльну характеристику соціальної інфраструктури міста та села.
69. Дайте оцінку регіональним особливостям розвитку соціальної інфраструктури міста.
70. Яким чином органи місцевого самоврядування впливають на розвиток соціальної інфраструктури населених пунктів?
71. Дайте загальну характеристику розвитку соціальної інфраструктури міста.
72. Висвітліть характерні особливості розвитку соціальної інфраструктури країн Латинської Америки.
73. Чи впливають органи місцевого самоврядування на розвиток соціальної інфраструктури країн Латинської Америки.
74. Назвіть головні форми місцевого самоврядування зарубіжних країн.
75. Що таке муніципальний менеджмент?
76. Яким чином організовується муніципальний менеджмент в зарубіжних країнах?
77. Проаналізуйте особливості муніципального менеджменту в Україні.
78. Назвіть головні складові соціальної інфраструктури населених пунктів.
79. Розробка регіональних програм комплексного розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.
80. Форми і методи впливу центральних та місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування на розвиток соціальної інфраструктури.
81. Залучення населення до інвестування, створення і функціонування об'єктів соціальної інфраструктури.
82. Шляхи та методи утримання і розвитку соціальної інфраструктури.
83. Проаналізуйте єврейський досвід методів утримання і розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.
84. Державна регіональна політика розвитку соціальної інфраструктури населених

пунктів.

85. Інфраструктура послуг і соціальні проблеми.

86. Критерії і показники стану соціальної інфраструктури регіону.

87. Шляхи і методи прискореного розвитку соціальної інфраструктури в депресивних районах.

88. Роль соціальної інфраструктури в комплексному розвитку міста, селища міського типу, села.

89. Охарактеризуйте роль обласних держадміністрацій в розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.

90. Охарактеризуйте роль районних держадміністрацій в розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Вакуленко В. М.* Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України: навч. посіб / В. М. Вакуленко, О. С. Ігнатенко, О. Ю. Лебединська та ін. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 112 с.
2. *Доценко А. І.* Регіональне розселення: проблеми та перспективи / А. І. Доценко. – К.: Наукова думка, 1994. – 256 с.
3. *Економіка міст: Україна і світовий досвід: навч. посіб.* / В.М. Вакуленко, Ю.Ф. Дехтяренко, О.І. Драпіковський та ін. – К.: Основи, 1997. – 243 с.
4. *Коломійчук В. С.* Соціально-економічний розвиток адміністративного регіону: теорія, методологія, практика / В. С. Коломійчук. – Тернопіль: ТОВ "Терно-Граф", 1998. – 318 с.
5. *Кришталь Т. М.* Соціальна інфраструктура регіону в ринкових умовах господарювання: проблеми та перспективи: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.05 / Кришталь Т. М.; Черкас. держ. технол. ун-т . - Черкаси, 2013. - 40 с.
6. *Месель-Веселяк В. Я.* Розвиток форм господарювання на селі / В. Я. Месель-Веселяк, П. Т. Саблук, М. Ф. Малік та ін. – К.: Урожай, 1993. – 375 с.
7. *Невелєв О. М.* Місто Київ: політика перспективного розвитку / О. М. Невелєв / НДІ соціально-економічних проблем міста. – К, 1999. – 293 с.
8. *Никитенко М. Н.* Управление социальным развитием района [Текст] / М. Н. Никитенко, О. В. Сивограков, О. В. Гаврилов. – Минск.: Наука и техника, 1990. – 190 с.
9. *Новіков В.* Організація і розвиток соціальної сфери (зарубіжний і вітчизняний досвід) / В. Новіков. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2000. – 246 с.
10. *Орлатий М. К.* Реформування соціальної інфраструктури села / М. К. Орлатий, І. І. Прокопа, С. О. Гудзинський.– К.: ІАЕ УААН, 2000. – 475 с.
11. *Орлатий М. К.* Соціальна інфраструктура села / Б-ка сільського голови / М. К. Орлатий, І. І. Прокопа, В. П. Рябоконт. – К.: УАДУ, 2003. – 81 с.
12. *Орлатий М.* Соціальна сфера села / М. Орлатий. – К.: ІАЕ УААН. – 200 с.

13. *Проблеми* реформування соціальної сфери інфраструктури села. – К.: Діловий контакт, 1998. – 140 с.
14. *Прокопа І. В.* Соціальна інфраструктура села: формування нового механізму розвитку / І. В. Прокопа. – К.: Ін-т економіки НАН України, 1996, – 172 с.
15. *Руссо Дені* Благоустрій міста / Дені Руссо, Жорж Возей / Пер. з франц. – К.: Основи, 1995. – 107 с.
16. *Соціальна інфраструктура регіону: навч. посіб.* / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко [та ін.] ; заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. - К. : Фенікс, 2010. - 256 с.
17. *Соціальна інфраструктура регіону: механізми формування та розвитку: монографія* / Л. Л. Ковальська, О. М. Салівончик; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк: Гадяк Жанна Володимирівна: Волиньполіграф, 2012. - 227 с.
18. *Соціальна інфраструктура села: Навч. посіб.* / За ред.. П.Т. Каблука, М.К. Орлатого. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 465 с.
19. *Соціальна інфраструктура села: сучасний стан та перспективи: монографія* / Укр. НДІ продуктивності АПК, Держ. служба статистики України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; [авт.-упоряд.: М. К. Орлатий та ін.; за ред. М. К. Орлатого]. - К. : НДІ "Украгропромпродуктивність", 2012. - 249 с.
20. *Шепотько Л.* Село: сучасна політика і стратегія розвитку / Л. Шепотько, І. Прокопа, О. Максимюк. – К.: Ін-т економіки НАН України, 1997. – 329 с.

Додаткова

21. *Ансофор П.* Стратегическое управление / П. Ансофор. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
22. *Антоненко Л.* Комплексное развитие села / Л. Антоненко // Вопросы экономики. – 1991. – № 6. – С. 99-106.
23. *Арбузова Т. И.* О структуре расходов в бюджете прожиточного минимума / Т. И. Арбузова, Н. Я. Гриц, В. Н. Бобков // Экономика и общество. – 1994. – № 5-6. – С. 134-137.

24. *Бітер О.* Рівень життя сільського населення / О. Бітер. – Л.: Піраміда, 1996. – 184 с.
25. *Белкина Т. Д.* Социальная сфера села: пути преобразований / Т. Д. Белкина // Вест, сельскохозяйств. науки. – 1990. – № 11. – С. 19-23.
26. *Бестужев-Лада И. В.* Нормативное социальное прогнозирование: возможные пути реализации целей общества / И. В. Бестужева-Лада. – М.: Наука, 1987. – 214 с.
27. *Важенин С. Г.* Социальная инфраструктура народнохозяйственного комплекса: политэкономический аспект регионального развития / С. Г. Важенин. – М.: Наука, 1984. – 172 с.
28. *Вдовиченко М. Х.* Соціальне відродження і розвиток села в умовах становлення ринкової економіки / М. Х. Вдовиченко, К. І. Якуба, М. К. Орлатий. – К.: Урожай, 1993. – 211 с.
29. *Витренко Н. М.* Социальная инфраструктура Украины: оценка уровня и перспектив развития / Н. М. Витренко. – К.: Наукова думка, 1993. – 144 с.
30. *Васильева Е. Н.* Развитие инфраструктуры сельских районов / Е. Н. Васильева // США: экономика, политика, идеология. – 1994. – № 5. – С. 116-127.
31. *Губська М. В.* Основы градостроительного менеджмента и мониторинга: Учеб. пособие / М. В. Губська. – К.: Вира-Р, 2002. – 248 с.
32. *Державне регулювання соціально-економічного розвитку села* // 36. наук. праць. – К.: ДП Ін-ту економіки НАН України, 1995. – 110 с.
33. *Зайцева Л. М.* Програмні підходи до управління економічним та соціальним розвитком України та областей / Л. М. Зайцева // Регіональна економіка. – 1997. – № 3. – С. 67-75.
34. *Звіт про світовий розвиток: важке завдання розвитку.* – К.: Абрис, 1994 – 270 с.
35. *Концепція державної регіональної політики* // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.
36. *Корнієнко М.* Статут територіальної громади: яким він може бути? / М. Корнієнко // Розвиток місцевої демократії: забезпечення прав громади на здійснення місцевого самоврядування: Матеріали конф. – К., 1998. – 81 с.

37. *Крисанов Д. Ф.* Аграрна сфера: пріоритети та механізми реалізації / Д. Ф. Крисанов. – К.: Ін-т економіки НАН України, 1998. – 235 с.
38. *Куліченко І. І.* Концептуальні засади розробки статуту територіальної громади міста Дніпропетровська / І. І. Куліченко, Ю. П. Сурмін, Ю. В. Наврузов // Управління сучасним містом. – К.: ТОВ "Днепророст", 2000. – С. 42-55.
39. *Косенко В. М.* Відродження хуторських і малих поселень / В. М. Косенко, С. О. Гудзинський // Економіка АПК. – № 7. – 1995. – С. 79-82.
40. *Кулик А. В.* Моделювання якості регіональних систем розселення // Регіональна економіка / А. В. Кулик. – 1999. – № 3. – С. 81-89.
41. *Лопатинський В.* Статут територіальної громади: проблеми, розробки, прийняття та впровадження в практику місцевого самоврядування / В. Лопатинський, В. Кравченко, Н. Линник // Розвиток місцевої демократії: забезпечення прав громади на здійснення місцевого самоврядування: Матеріали конференції. – К., 1998. – 81с.
42. *Лупенко Ю. А.* Акціонерні товариства в АПК / Ю. А. Лупенко. – К.: ІАЕ, 1997. – 185 с.
43. *Мандибура В. О.* Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання / В. О. Мандибура. – К.: Парлам. вид-во, 1998. – 256 с.
44. *Малік М. Й.* Мотивація виробничої діяльності в аграрній сфері економіки / М. Й. Малік. – К.: Ін-т аграр. економіки, 1996. – 177 с.
45. *Малік М. Й.* Підприємництво в аграрній сфері економіки / М. Й. Малік, Ю. Д. Лупенко, Л. В. Романова. – К.: ІАЕ, 1997. – 420 с.
46. *Малес В. М.* Держава і регіони (до формування регіональної політики в Україні) / В. М. Малес // Розбудова держави. – 1994. – № 9. – С. 12-17.
47. *Методические рекомендации по разработке социально-экономических нормативов и их применению при составлении социальных разделов комплексных планов районов, городов и областей.* – К.: СОПС АН УССР, 1990. – 162 с.

48. *Наврузов Ю. В.* Системне визначення категорії "Громада" / Ю. В. Наврузов // Грани. – 2000. – № 1(9).
49. *Нижник Н.* Україна – державне управління, шляхи реформування / Н. Нижник. – К.: 1997. – 71 с.
50. *Новиков В. Н.* Совершенствование экономического механизма в непроизводственной сфере (Вопросы теории и практики) / В. Н. Новиков. – К.: Наук. думка, 1986. – 197 с.
51. *Пиля В.* Программно-целевой метод управления социально-экономическим развитием регионов / В. Пиля, В. Абрамов // Экономика Украины. – 1998. – № 9. – С. 32-39.
52. *Поплавська Ж. В.* Актуальні проблеми розвитку соціальної інфраструктури села / Ж. В. Поплавська // Вісн. аграр. науки. – 1991. – № 12. – С. 14-18.
53. *Посібник по реформуванню соціальної інфраструктури і трудових відносин.* – К.: ДОП ІАЕ, 1997. – 28 с.
54. *Прокопа І. В.* Формування бюджетного механізму функціонування соціальної сфери села / І. В. Прокопова // Економіка АПК. – 1994. – № 2-3. – С. 41-46.
55. *Прокопищак К. В.* Проблеми розвитку соціальної інфраструктури та відродження сіл Карпатського регіону / К. В. Прокопищак. – Л., 1997. – 175 с.
56. *Реорганізація об'єктів соціальної сфери села (методичні заходи).* – К.: ІАЕ УААН, 1998. – 35 с.
57. *Реформування соціальної сфери села: організаційно-методичні засади /* За ред. П.Т. Каблука. – К: ІАЕ УААН, 2000. – 475 с.
58. *Регіональна економіка: навч. посіб. /* За ред. І. Михасюка. – Л.: Українські технології, 1998. – 234 с.
59. *Регіональна політика в країнах Європи: уроки для України: навч посіб. /* За ред. С. Максименка. – К: Лотос, 2000. – 171 с.
60. *Регіональне управління: навч. посіб. /* Л.М. Зайцева, С.М. Серьогін, Н.Й. Коніщева та ін. – Д.: ДФ УАДУ, 2000 – 240 с.
61. *Розміщення продуктивних сил /* За ред. В.В.Ковалевського, О.Л. Михалюк. – К.: Т-во "Знання", КОО, 1998. – 546 с.

62. *Симоненко В.* Регионы Украины: проблемы развития / В. Симоненко. – К.: Наук. думка, 1997. – 263 с.
63. *Степаненко А. В.* Социально-экономическое развитие городов: проблемы комплексности и сбалансированности / А. В. Степаненко. – К.: Наук. думка, 1988. – 207 с.
64. *Топчієв О. Г.* Теоретичні основи регіональної економіки / О. Г. Топчієв. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 138 с.
65. *Миронова Т. Л.* Управління розвитком регіону: навч. посіб. / Т. Л. Миронова, О. П. Добровольська, А. Ф. Процай. – К.: ЦНЛ, 2006. – 328 с.
66. *Управление* непроизводственной сферой. – М.: Знание, 1988. – 62 с.
67. *Управление* социальным развитием региона / М. Никитенко, О. Сивограков, А. Гаврилов и др. – Минск: Наука і техніка, 1990. – 190 с.
68. *Хвесик М. А.* Стратегія соціально-економічного розвитку регіону (на прикладі Волинської області) / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, Н. В. Вишенська, Ю. М. Хвесик. – К.: Кондор, 2004. – 276 с.
69. *Чумаченко М.* Очерки по экономике региона / М. Чумаченко. – К.: Наук. думка, 1995. – 338 с.
70. *Юрчишин В. В.* Власність у сільському господарстві / В. В. Юрчишин, О. М. Онищенко, П. Т. Саблук. – К.: Урожай, 1993. – 349 с.
71. *Яковлева С. И.* Инфраструктурные параметры организации социального пространства города / С. И. Яковлева // Социс. – 2004. – №2. – С. 130-133.
72. *Ягодка А. Г.* Соціальна інфраструктура і політика: навч. посіб. / А. Г. Ягодка. – К.: КНЕУ, 2000. – 212 с.